Mój słowôrz

Marzena Dembek

Macéj je knôpã, chtëren wiedno lubił wanożëc. Pò nocach snił i rojił ò nadzwëczajnëch rézach do daleczich krajów.
Jedny nocë zjawia sã ù niegò wróżka Anka. Òna ùniosła zaczarzoną różdżkã i nad jegò łóżkã zaczãłë wirowac dwadzese kùgle. Òdnądka to òne pòmôgałë zjiscëc jegò rojenia.
Mòże i Të chcesz wëbrac sã w cekawą rézã, w jaką weznie Cebie wróżka Anka?

spisënk zamkłoscë

przëwitanié! 4-5

kòlorë/sztôłtë 10-13

czas 16-19

rodzëzna 22-23

jestkù 30-33

òbleczenié 36-39

swiãta 42-47

szkòła 50-51

rozegracjô 60-63

procëmnotë 64-65

abecadło 8-9

lëczbë 14-15

cało 20-21

bùdink 24-29

brzôd
ògardowizna 34-35

wësziwczi 40-41

môle 48-49

nôtëra 52-59

warczi/zajmë 66-67

karta/
przewòzënk 68-71

przëwitanié

Witóm serdeczno!

Jak sã miéwôsz?

Do ùzdrzeniô!

grzecznoscowé zwrotë

Anka: Co rzeczesz, czej dostóniesz òd kògòs bómka?
Macéj: „Dzãkùjã!” abò "Bóg zapłac!".

A żelë ùzdrzita kògòs przë robòcë, tej co rzeczeta?

Proszã!

Dzãkùjã!

Przeprôszóm!

aùto

krôsniã

krąg

bala

cëbùla

danka

elektrik

farwa

grable

harfa

mòdri

jigła

kąter

lës

łëczk

miech

norda

kóń

drewno

òkò

bótë

abecadło

chléb

czôpk

dzëk

dżôd

rzéka

szur

skôrb

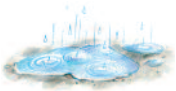

knôp

tata

wãbórk

cyrk

plëta

róbzak

zesel

rëba

ùchò

żôga

żôłti

jasnozelony

zelony

biôłi

czôrny

lilewi

jasnolilewi

apfelzynowi

mòdri

jasnomòdri

cemnomòdri

różewi

czerwiony

szari

bruny

cemnoszari

Anka: Òbacz le, jaczé te Kaszëbë są fejn. Wiele wkół nas je farwów! Przëzdrzë sã w górã! Co tam widzysz?

Macéj: Jo, mie sã tu baro widzy!! W górze mómë mòdré niebò!

Kòmù z waji téż sã widzą Kaszëbë?

kòlorë

Anka: Jaczé są farwë kaszëbsczégò wësziwkù?
Macéj: Tam są. Widzã je!

farwë/sztôłtë

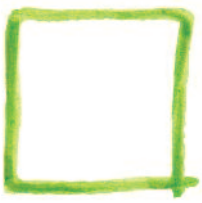
prostonórt

gwiôzda

kòło

kwadrat

serce

trzënórt

Anka: Do wiele të pòtrafisz rechòwac?

Macéj: Do sto!

Kùli wòjarzów je na òbrôzkù?

jednôsce	11	sétmënôsce	17
dwanôsce	12	òsmënôsce	18
trzënôsce	13	dzewiãtnôsce	19
sztërnôsce	14	dwadzesce	20
piãtnôsce	15	trzëdzesce	30
szestnôsce	16	sztërdzesce	40

lëczbë

1 jeden

2 dwa

3 trzë

4 sztërë

5 piãc

6 szesc

7 sédem/sétmë

8 òsem/òsmë

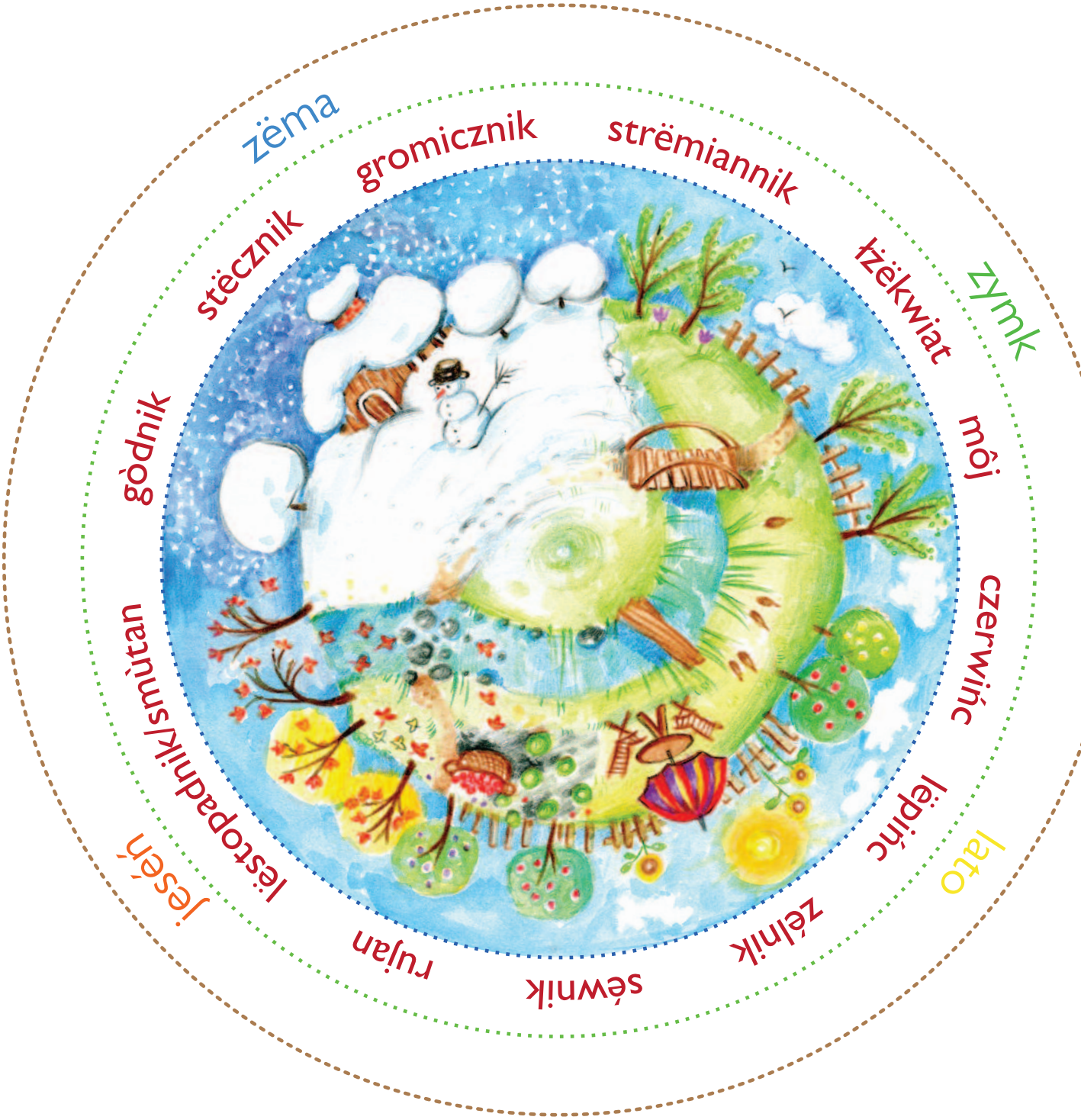
9 dzewiãc

10 dzesãc

17 piãcdzesąt 50
18 szescdzesąt 60
19 sétmëdzesąt ... 70
20 òsmëdzesąt 80
30 dzewiãcdzesąt . 90
40 sto 100

zëma
gromicznik
strëmiannik
stëcznik
kżëkwiat
zymk
gòdnik
môj
jeséń
lestopadnik/smùtan
czerwińc
rujan
séwnik
zélnik
lëdźnic
lato

czas

Anka: Të pewno wiész, kùli mómë miesąców? Pòwiédz mie, w jaczim Të sã ùrodzył?

Macéj: W maju.

A w jaczim miesącu Wa sã ùrodzëlë?

czãdë dnia

pòrénk

pòpôłnié

dopôłnié

wieczór

òprzepôłnié/pôłnié

noc

gòdzëna

czas

wiertel do sódmi

pół jednôsti

dwanôstô

wiertel pò trzecy pò pôłnim

wiertel pò szósti wieczór

wiertel do dwanôsti w nocë

Anka: A terô pòj, pòkôżã cë, co dzys robiło jedno dzéwczã, chtërno znajesz.

Macéj: Ooo! Iza!

głowa
łësëna
òkò
nos
zãbë
gãba
jãzëk
łokc
brzëch
pãpk
kòlano
stopa

włosë

ùchò

szëja/kark

remiã

plecë

rãka

pôlc

cało

Anka: Pòrechùj, wiele dzecë mają wszëtczich pôlców?

Macéj: Sztërdzescë.

prastark

prastarka

półbrat

półsostra

mëma

córka

wùja

Anka: Twòjã sostrã Izã jô znajã. A môsz jesz jaczich półbracynów abò półsostrë?

Macéj: Jô móm półsostrã Sławinã i półbrata Jónka.

dzeckò

rodzëzna

tatk

stark

starka

syn

cotka

wnëk

knôp

dzéwczã

białka

chłop

Macéj: A terô jô cos Wami Ankò, pòkôżã.
To je mòja chëcz.
Anka: Wejle! Môsz fejn bùdink.
A terô ùważ!
Czë Macéj mô doma kòło? Żlë jo, to gdze òn je trzimie?

góra/pòdùstrzech

wichódk

kùchniô

kąpnica

jizba

paradnica

pòdłoga

sklep

bùdink

dak

òkno

scana

pòsowa

dóm

dwiérze

trapë

balika

kran
/łónk

grzebiéń

rãcznik

szczoteczka

mëdło

pasta

szampón

szpédżel/zdrzadło

Anka: A to je mòja chëcz. Jak Cë sã tu widzy?

Macéj: Baro fejn! Pò prôwdze mieszkôce na górze?

A jak wama sã widzy chëcz wróżczi Anczi?
Jak mëslisz, co może òbaczëc, czej sã je na samim czëpie górë?

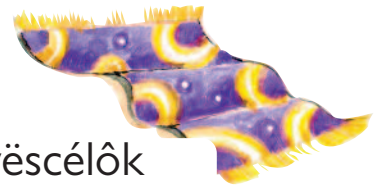
bùdink/jizba

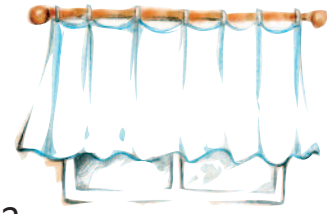

książczi

wëscélôk

gardina

zesel

sztora/zawiesëna

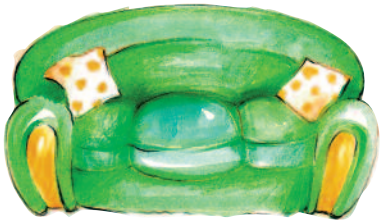
zdrzélnik

lãpa

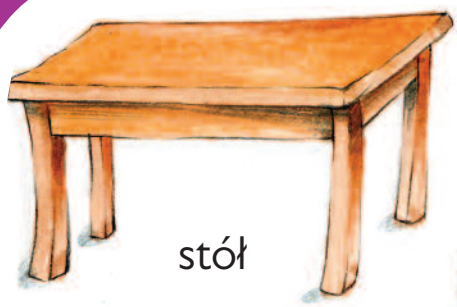
zédżer

zófa

pòlëca

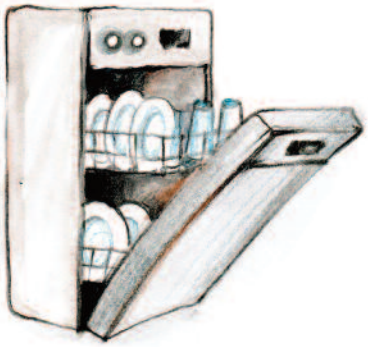
stół

wëléwk/ zléw

délëk

zmiwarka /zmiwôk

stółk

lodownica/ lodówka

zachë/ méble

gazowi blacyk/
gazowô platka

riwka

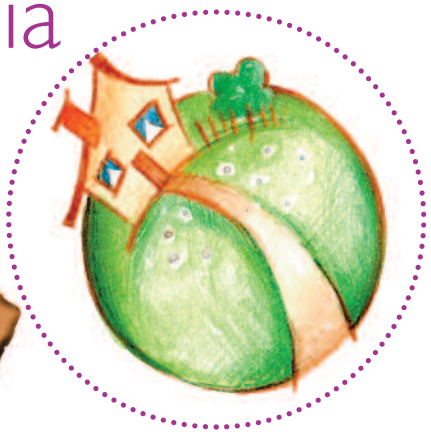
panewka

grôp

bùdink/kùchnia

statczi

taska

talérzëk

talérz

skło / sklónka

jôdné nôrzãdza

łëżka

widlëca/ gafla

nóż

łëszeczka

chléb

sér

cëczer

masło

kòłôcz

wòrzta

arbata

mlékò

Anka: A terô pòj, jidzemë do kùchni.

Macéj: Jo, jidã! Përznã jem zgłodniôł.

Wa téż?

jestkù

môltëchë

renik/pòkrzésnik/ frisztëk

pòdpôłnik

pôłnié

wieczerza

pòdwieczórk

Anka: Tej pòj, zjémë òbiôd. Co bës chcôł zjesc?
Macéj: Jô móm chãc na brzadową zupã.

A co Wa bë chcelë zjesc dzys na pôłnié?

jestkù

pòtrawë

młodzowi kùch

prażnica

pùrcel/pączk

brzadowô zupa

salôtka

fritczi

kòtlet

BRZÔD

malëna

krëszka

jabkò

cëtróna

apfelzyna / pòmarańcza

wisznie

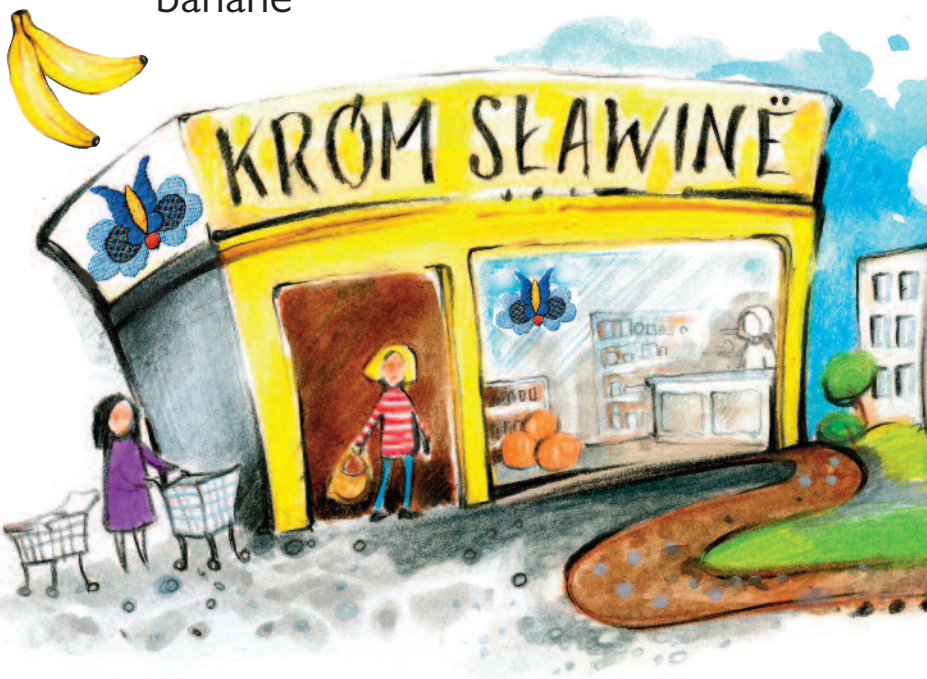

slëwë

pòtrôwnica

jagòdë

swiãtojanczi

bananë

Anka: A terô pòj, jidzemë do Krómù Sławinë. Òbaczã, czë dobrze sã znajesz na tim, co je brzadã, a co ògardowizną.

Macéj: Jô je richtich pòznóm, òbaczisz.

brzôd i ògardowizna

ÒGARDOWIZNA

radiska /rzodkewka

kwiatnik

marchew

cëbùla

bania

piotrëszka

salôta

bùlwë

szabelbón

czwikła

kapùsta

gùrka

Macéj: To je naji jizba – lzë i mòja.

Anka: Môta tu përznã pòrozwaloné, hihi.

A jak Wa môta ù se w jizbach?

òbleczenié / ruchna

ÒBÙCÉ

7

mùca/
czôpka

11

lëtewka

4

bùksczi

13

szlips

3

bùksë

1

òkùlôrë / brële

2

stréfle

9

krótczé bùksczi

taszka

2

rãkawice

12

kùrtka

òbleczenié/ruchna

ÓBSTROJËNCZI

kòszla

pasyk

kléd/sëkniô

zôùsznice

bótë

blewiązka, szléfa

pierscéń/piestrzéń

liwk/westa

gùz/knąpa

wãps/cwéter

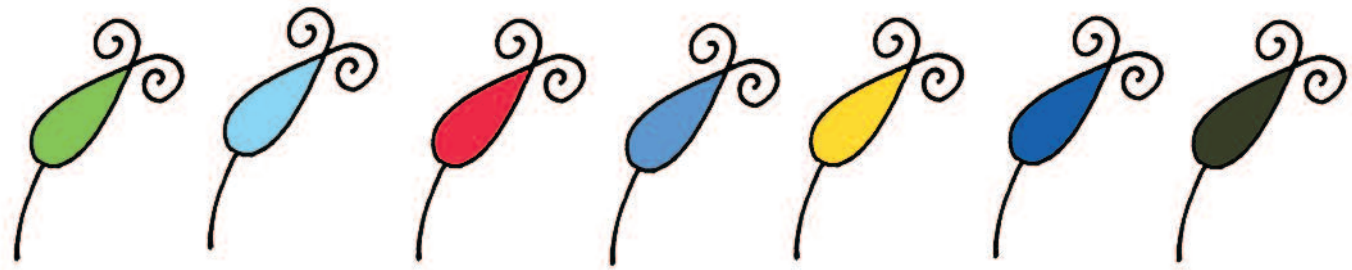

nôrãcznica/
branzoletka

pôcórczi

zelony jasnomòdri czerwiony mòdri żółti cemnomòdri czôrny

wësziwk

jaskùlczé òczkò

pãczk

mòdrôk

pawié òczkò

zwònuszczi

płomiszk

niezabôtka

gwiôzda

rozeta

lelijô

kléwer

tëlpa

żuczk

wiszenka

Anka: Niedługò przińdą swiãta. Pòkôżã Cë fejn króm, gdze bãdzesz mógł kùpic darënczi.

Macéj: Jo! Bãdze fejn!

Co je brëkòwné, żebë wëszëc taczé snôżé kwiatë?

gwiôzdór

szandara

baba

bòcón

swiãta/gwiôzdka

kòzeł

dżôd

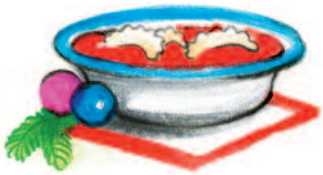
kòminiôrz

rëbnô zupa

brzadowô zupa

czwikłowô zupa/ barszcz

pierszô gwiôzdka

òpłatk

Ewanieliô

Anka: Jaczé swiãta barżi lubisz: Gòdë czë Jastrë?

Macéj: Jô wòlã Gòdë.

A Wa, chtërne swiãta wòlita?

Gòdë

danka

swiéczczi

czëp / szpëc

lińcuch

kùgle

darënczi

sankò pòd tôflôkã/òbrëskã

rezurekcyjnô mszô

swiãcenié jedzeniégò

farwienié jôjków

Anka: A môsz Mackù!
Macéj: Ò nié !

Jastrë

chòdzenié z dëgùsama

swiãconé

kòszik

kùrczã

zajc

barónk

palma

gniôzdo

ÒGNIOWÔ STRAŻ
KÒSCÓŁ
ÙRZAD MIASTA
HIPERMAR
FÒTOGRAF
SÁLÓN ÙRODË
Pizzernió
MÙZEÙM
KWIACARNIÔ
CËCZERNIÓ
MIASTO

RKET
BANK
WIES
CHLÈW
KÙRNIK
CHËCZ
ÒBÒRA
GMINNY
ÙRZĄD
KRÓM
PÒCZTA
SZKÒŁA
Aptéka
restaùracjô
PIEKARNIÔ
FRIZJÉR

môle

książka
piórnik
cyrkel
róbzak
pisadło/grifel
krédczi
bliwk/òłówk
zesziwk
gùma
lënijka
farbczi
tôblëca/tôfla
stółk
łôwka
stãpczi
nożiczczi
kréda
pańzel

szkòła

szkòłownik/ùczéń

szkólnô

Anka: A terô do szkòłë. Co nôbarżi w szkòle lubisz robic?

Macéj: Hm no… Ùczëc sã, spòtikac sã z drëchama i drëszkama.

A Wa za co lubita szkòłã?

sztorm

dôka

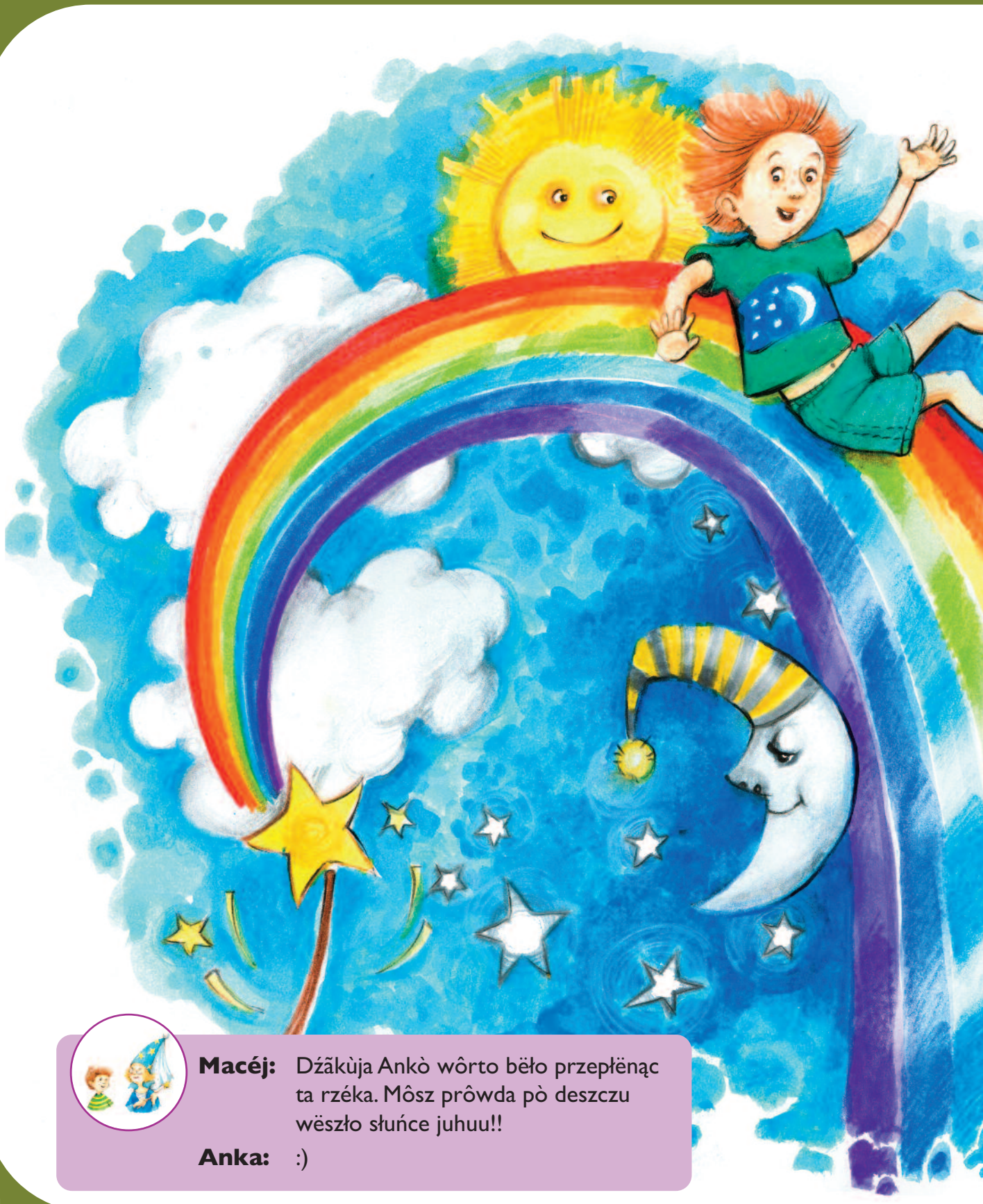
Anka: Jô bãdã na Ce żdała na kùńcu ti rzéczi. Maceju, bôczë na wiodro. Wierzã, że dôsz radã przepłënąc tã rzékã. Pamiãtôj, że pò deszczu wiedno wińdze słuńce.

Macéj: Përznã móm strach. Ale dóm radã, no nié?!

A jak Wa mëslita, czë Macéj dô radã dotrzec do kùńca ti rzéczi?

nôtëra/roda

Macéj: Dźãkùja Ankò wôrto bëło przepłënąc ta rzéka. Môsz prôwda pò deszczu wëszło słuńce juhuu!!

Anka: :)

nôtëra/roda

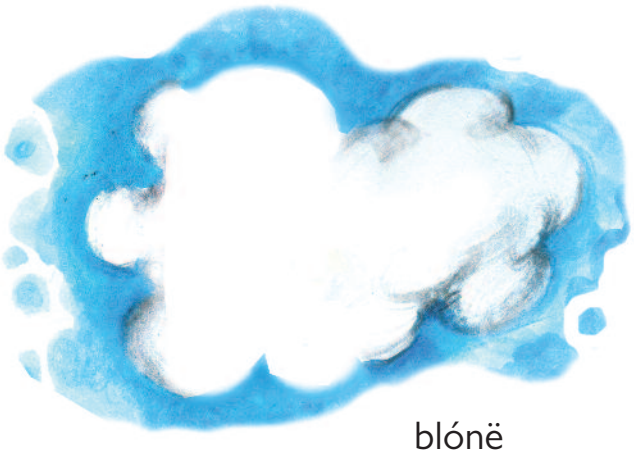
pògòdowé zjawiszcza na niebie

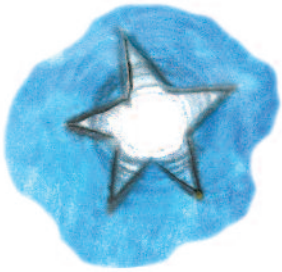

słuńce

blónë

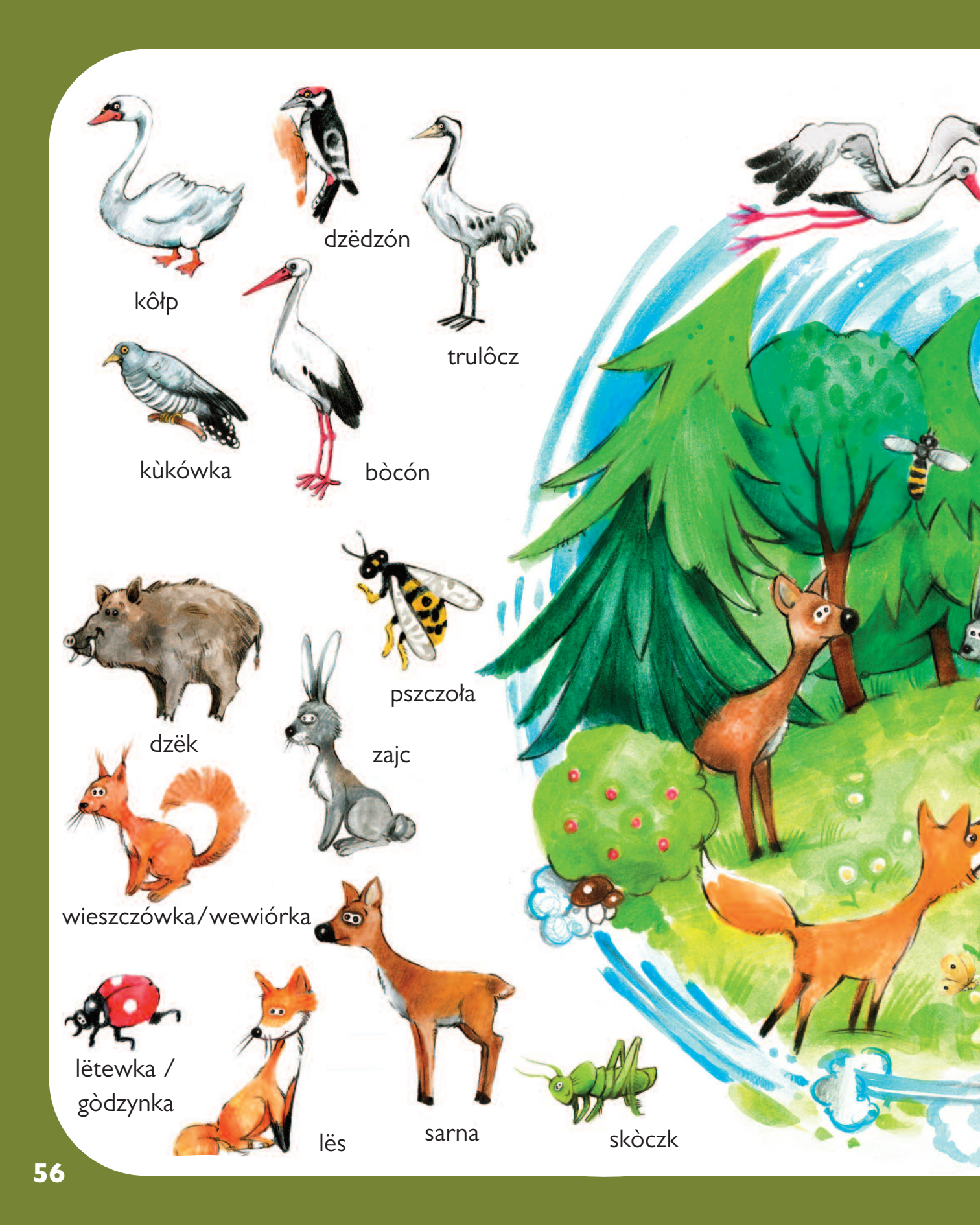
gwiôzda

tãga

miesąc

kôłp
dzëdzón
trulôcz
kùkówka
bòcón
pszczoła
dzëk
zajc
wieszczówka/wewiórka
lëtewka /
gòdzynka
lës
sarna
skòczk

nôtëra/roda

mòtil

kątór

wieszczórka

Anka: Zdrzë, Maceju, wszëtczé ptôchë i jiné zwierzãta, w tim płazë i gadë, jidą Ce przëwitac, bò ùczëłë ò twòji dzyrskòscë.

Macéj: Bóg zapłac, Ankò, tak baro sã z tegò ceszã.

Anka: Môsz tu kôrtã. Dzãka ni bãdzesz wiedno wiedzôł, gdze jes i czegò chcesz szëkac.

Macéj: Wiedno jem chcôł miec taką kôrtã. Dzãkùjã.

nôtëra/roda

marzëbiónka

niezabôtka

mòdrôk

jeżëna

pòtrôwnica

jagòda

dąb

brzózka

chójka

dana

kòzlôk/
brzezan

pãpk

gãsé grzëbë

prôwdzywczi

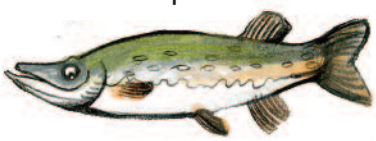

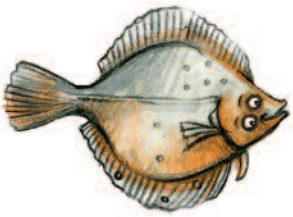
peprlëszczi

pòtrus

szczëka/szczipôk

bańtka/stôrnewka

slédz

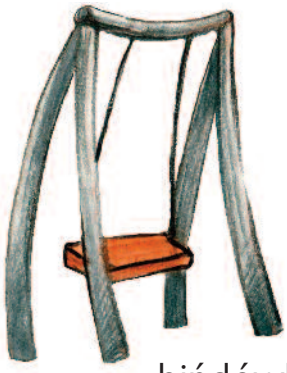
pòmùchel

òkùnk

mòrénka/brzóna

bińdówka / zybówka

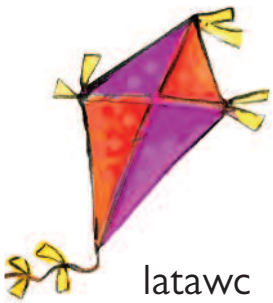
namiot

lodë

kùlôk

latawc

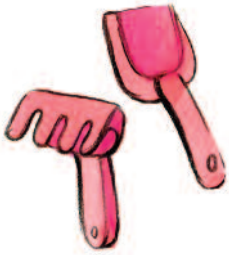
délokùlôk

Macéj: Zdrzëta le! Lecy!
Anka: Wejle jo.

ùlubioné zajãcé

rozegracjô

grabelczi

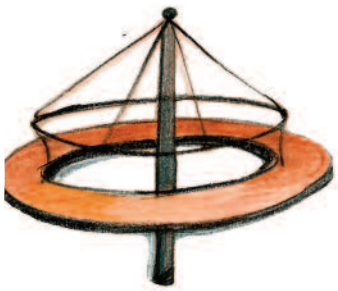

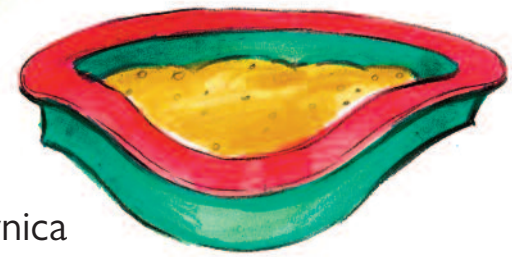
czôłen

wãbòruszk

karasela

piôskòwnica

klocczi

aùto

bana

bala

pùpa

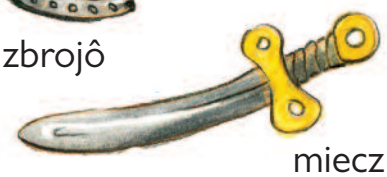
aparat do òdjimniãców/ fòtograficzny

miedwiédzk

zbrojô

miecz

Anka: Czej bãdzesz jachôł w rézã, tej co Cë nôbarżi bãdze pòtrzébné?

Macéj: Hm, dëtczi, òdtwôrzôcz mp 3 do słëchaniô bôjków pò drodze, tasza z lómpama, aparat do robieniô òdjimków.

Jak Wa jedzeta w rézã, tej co bierzeta ze sobą?

ùlubioné zajãcé

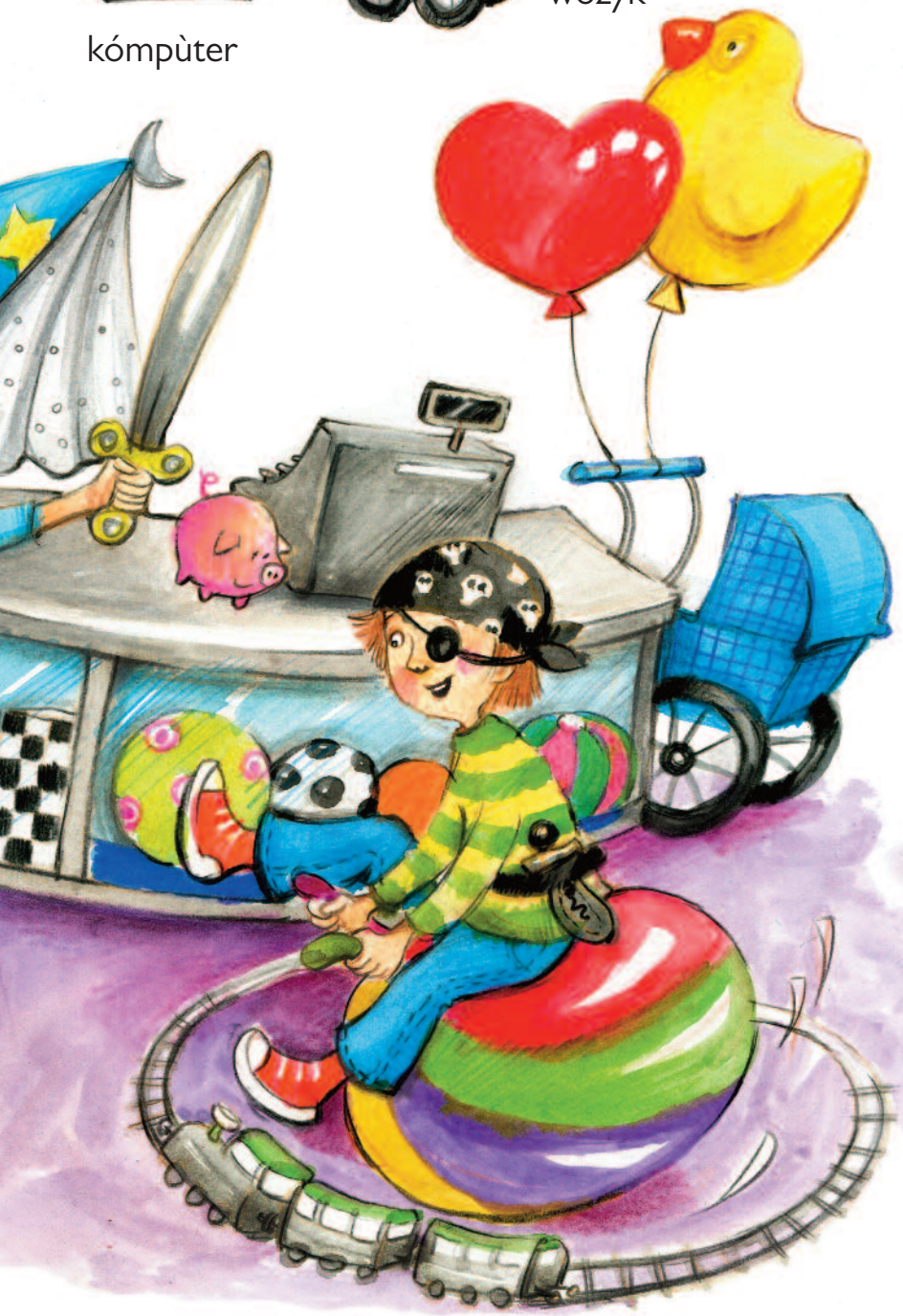

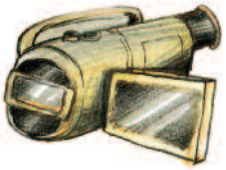
kómpùter

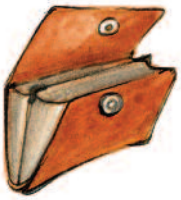
wòzyk

cyfrowô kamera

miészk

dëtczi

kòmórka

òdtwôrzôcz mp 3

òkùlôrë 3 D

inżinier

aktórka

spiéwôczka

kùchôrz

Anka: Jô òd dzecka wiedno chcała òstac wrôżką, a kògùm të chcesz òstac w przińdnoce?

Macéj: Jesz nie wiém do kùńca. Może gazétnikã, bò wnenczas bëm mógł òpisac to, co jem widzôł na swòjich wanogach. A może inżinierã?

Kògùm Wa bë chcała òstac?

warczi/zajmë

gbùr

szandara/ pòlicjant

biédny – bògati

chùdô – grëbô

môłi – wiôldżi

Anka: Macéj, zdrzë, ha, ha, ha!

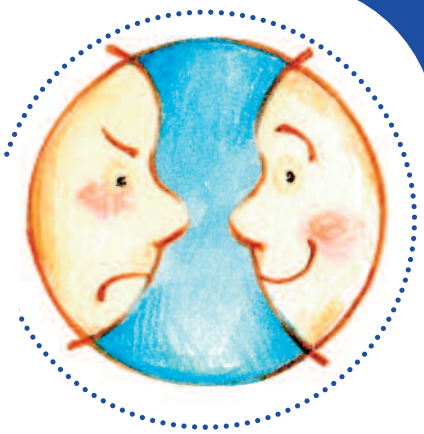
Macëj: Jo, jô pãknã zarô ze smiéchù, ha, ha, ha!

procëmnoscë

mòkrô – sëchô

piãknô – strasznô

mòcny – słabi

ROZEWIÉ
ŁEBA
ŻARNÓWC
SMÔŁDZËNO
LÃBÒRG
SŁËPSK
CHMIELNO
STÃŻËCA
ŻUKÒWO
BËTOWÒ
KÒSCÉRZNA
KARTUZË
WIEŻËCA
BÃDOMI
ŁUBIANA
BRUSË
WDZYDZE
CHÒNICE

przewòzënk

stronë swiata

norda/północ

pòrénk/
wschód

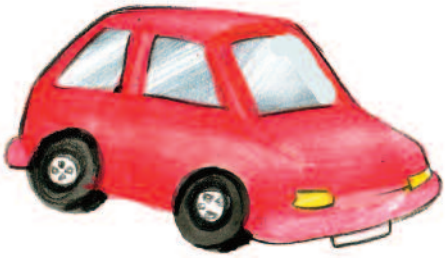
zôpôd/
zôchód

pôłnié

Anka: Tuwò môsz drëgą kôrtã, żebës nigdë nie zabłądzył, a jak bãdzesz chcôł jachac dali w rézã, tej jedz do Kanadë, bò tam są téż dobri lëdze – Kaszëbi. Wróżka Shirley òprowadzy Ce pò henetnym swiece.

Macej: Ankò, ta kôrta wiedno bãdã miôł przë se. Jak bëm zabéł czasã, kògùm jem i skądka pòchòdzã, tej òna wiedno mie to przëbôczi.

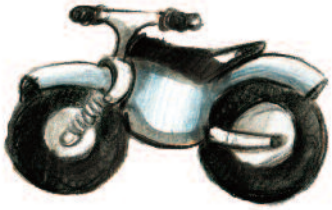
aùto

żôglówc

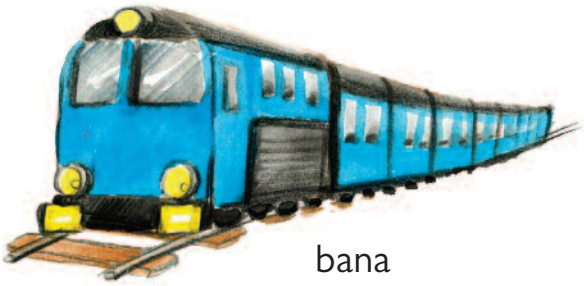
kòło

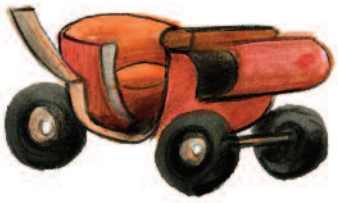
motór

bôt

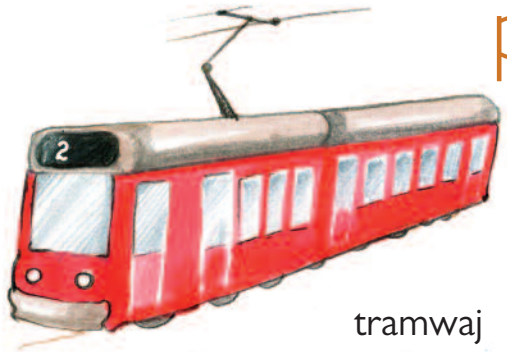

bana

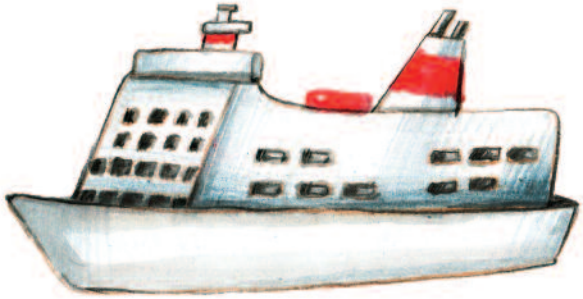
briczka

przewòzënk

tramwaj

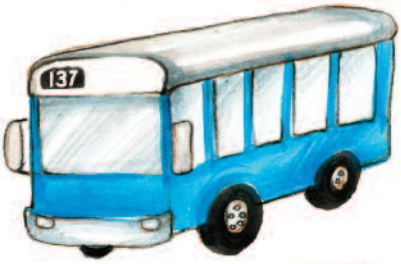
pasażersczi òkrãt

òkrãt

treker

aùtobùs

lotniô

trolejbùs

strażacczé aùto

fliger

Maceju, ne kùgle są twòje. Czej
leno pòczëjesz chãc na przińdzenié
nazôd do jaczégòs placu naji rézë,
tej wez do rãczi pasowną kùglã,
a letëchno przeniesesz sã tam,
gdze chcesz.
Të ju wiész, że abë wanożëc
– je wôrt ùczëc sã jãzëków.
Te kùgle są magicznyma
nôrzãdzama do pòznaniô jãzëka.
Dobrze, żes zaczął òd tegò,
co Cë je nôblëższé.
Pamiãtôj ó tim, że kòżdi wanożnik
mô blisczi sercu dodóm, do jaczégò
może wiedno przińc nazôd.

Pòmëslë, do jaczégò môla rézë të bë
miół chãc duńc z Macéjã nazôd?
Zapiszë i namaluj.

Książka pomocnicza do nauki języka kaszubskiego.

Korekta
Danuta Pioch

Ilustracje
Joanna Koźlarska

Skład, redakcja graficzna, projekt okładki
Piotr Machola

Koordynacja wydawnicza
Lucyna Radzimińska

Copyright by Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Zarząd Główny

Gdańsk 2013 r.

Wydanie I

Nakład 700 egzemplarzy

Wydawca
Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie
Zarząd Główny
ul. Straganiarska 20–23
80–837 Gdańsk
www.kaszubi.pl, biuro@kaszubi.pl

ISBN 978-83-62137-68-8